

**Fakulta výtvarných umění Vysokého učení technického v Brně
akademický rok 2014/2015**

**Vysokoškolská kvalifikační práce (diplomová práce)
posudek oponenta**

Jméno a příjmení studenta, vč. titulů: BcA. Jana Matysková

Název práce: Výlet

Slovní hodnocení:

Před časem mě Jana Matysková oslovila s žádostí, zda bych nebyl oponentem její magisterské práce. Souhlasil jsem, neboť téma, jež si zvolila, je mi blízké. V čase mezi prvními kontaktem a obhajobou diplomového projektu se mnoho věcí proměnilo. Bylo pro mě zajímavé sledovat, jak se Jana pokouší přesněji uchopit v počátku široce stanovené téma, jak krouží dokola a stále není se svými skicami spokojená a jak se nakonec na poslední chvíli rozhodne pro zvukovou instalaci v prostoru nahrávacího studia. V průběhu její práce se v rámci celku objevilo několik zajímavých podtémat jako je transformace vizuální skutečnosti do vyprávění (spontánního toku řeči), převod zrakového vjemu do zvukové projekce, vnímání bezprostředního okolí bez možnosti je vidět, rozdíly v percepci a porozumění prostoru mezi člověkem vidoucím a nevidomým nebo vztah těchto dvou lidí.

Jana Matysková se rozhodla akcentovat moment spolupráce s nevidomým člověkem se snahou pochopit a přiblížit, jakým způsobem vnímá své okolí. Projekt, který bezprostředně předcházela tomu, jenž nakonec představuje komisi, postavila na vzájemné komunikaci mezi člověkem vidoucím a nevidomým, na jejich telefonickém rozhovoru o místě, v němž se právě nacházejí. Situace dozajista zajímavá, její zvukový záznam, zamýšlený coby hlavní výstup, však postrádal napětí plynoucí z rozdílu mezi viděným a neviděným.

Finální instalace se snaží přesněji zachytit a zprostředkovat zkušenost nevidomého člověka v neznámém prostoru. Toto pojetí je sevřenější, než předchozí, dostává se však až na hranici klišé společenské hry, jejíž účastníci jsou vpuštěni do neznámé temné místnosti a musí poznat, kde se nacházejí. Z mého pohledu tak autorka pracuje se zajímavými momenty, místy ovšem přepadá za hranici banálního, což je iritující (obzvláště pak závěr nahrávky, v níž je vysloveno, o jakou místnost se jedná). Nahrávka má však některá hodně silná místa. Jak hlavní protagonista studiem prochází a ohmatává jednotlivé předměty a materiály, prostor se mu proměňuje v hudební nástroj. Tyto zvuky a způsob, jakým jsou vyluzovány, mě zaujaly natolik, že slovní komentář doprovázející hmatový průzkum působí až rušivě. Zajímalo by mě, zda by nahrávka byla nosná, pokud by z ní zmizel slovní komentář a nebo byl alespoň minimalizovaný.

K práci Jany Matyskové mě napadá několik variant, což asi není v pořádku. Podvědomě se pokouším instalaci domýšlet, aby na mě působila přesvědčivěji. V souvislosti s tím si kladu řadu otázek, na něž by mohla diplomantka v diskuzi reagovat:

V této i předchozích realizacích je v přístupu Jany Matyskové cítit sklon k přílišné názornosti a upovídánosti. Místy mi připomínají edukativní projekty. Kde je hranice mezi názorným výukovým materiálem přibližujícím svět nevidomých a vrstevnatým uměleckým dílem?

Někdy během rozpracovávání tématu se Jana rozhodla pro čtyřkanálovou zvukovou projekci. Pokud jsem to správně pochopil, tak u předchozí práce měla podpořit pocit rozhovoru dvou lidí na různých místech. V aktuální instalaci snad evokuje pohyb osoby po místnosti. Většinou však však vícekanálový zvuk není schopen imitovat lidské vnímání prostoru a působí sice zajímavě, ale uměle. Není zde tedy jen příjemným efektem, který komplikuje přímočarost obsahového sdělení?

Když vezmu v úvahu všechny pokusy spojené s vybraným tématem, zdají se mi podobné v tom, že každý obsahuje několik velmi zajímavých momentů, žádný z nich však není jako celek úplně přesvědčivý. Nemyslím si, že zvuková instalace v nahrávacím studiu je vyvrcholením zadání, které si autorka stanovila. Přijde mi však zajímavé pohlédnout na všechny pokusy jako na celek, jenž vytvoří jakousi skládačku pokusů hledání způsobu zachycení nevizuální zkušenosti světa. Bylo by možné takto diplomovou práci prezentovat?

Z materiálů, s nimiž mě autorka seznámila, jsem nabyl dojmu, že pracuje především s přímým záznamem zvukové skutečnosti a minimálně se jej snaží stříhem, přeskupováním či vypouštěním editovat. Uvažovala někdy nad tím, že by ze všeho nahraného materiálu sestříhala kompozici, která by sice nerespektovala skutečné situace, ale byla by schopna přesněji vyjádřit téma?

Shrnutí:

Jana Matysková si téma pro výtvarnou realizaci diplomové práce stanovila dosti obecně a nepodařilo se jí ho zpřesnit natolik, aby z něj pro mě vyvstával zřejmý důvod, proč předložený výsledek vypadá zrovna takto. Přesto, jak závěrečná instalace, tak předchozí pokusy obsahují mnoho zajímavých momentů. Ať je to v rovině nahraného materiálu, kdy se objevuje překvapivost některých zvuků, tak i ve sdělení, kdy Martin Chrástec, její nevidomý spolupracovník, v některých okamžicích odhaluje svou odlišnou a fascinující citlivost pro vnímání vlastního okolí. Ačkoliv je mi téma, a způsob hledání jeho formulace sympatické, výsledná instalace na mě nepůsobí svou názorností a absencí přesného důvodu úplně přesvědčivě.

Otázky k rozpravě: (v textu)

Závěrečné hodnocení: Diplomovou práci doporučuji k obhajobě.

Návrh klasifikace: C

Posudek vypracoval(a): MgA. Mgr. Jan Krtička, Ph.D.

Datum: 6. května 2015

Podpis:
Jan Krtička